

Puskás 175

Puskás Híradó

A PUSKÁS TIVADAR HÍRADÓ BAJTÁRSI
EGYESÜLET KIADVÁNYA

XVII. évf.
2.szám

MEGJELENIK FÉLÉVENTE

PUSKÁS TIVADAR HÍRADÓ BAJTÁRSI EGYESÜLET

Puskás Tivadar Emléknapok 1999

Egyesületünk 1998-ban történt megalakulása után egy évvel megtisztelő lehetőséget és részfeladatokat kapott a társadalom által kevésbé ismert Puskás Tivadar 155. születésnapja alkalmából rendezett emléknapokon való részvételre és együttműködésre.

A rendezvény azt a nemes célt szolgálta, hogy a társadalom – benne a Magyar Honvédség állománya – megismerje a XIX. századi magyar történelem műszaki kiválóságainak egyikét, Puskás Tivadart, a Telefonhírmondó világhírű feltalálóját, neves üzletembert, munkáját, élettevékenységének legfőbb jellemzőit, eloszlassa a személyével kapcsolatos időnként és helyenként felmerült hiteltelen féligazságokat.

A nagyszabású rendezvény a VK. Híradó Csoportfőnök vezetésével 1999. szeptember 14-17 között országos területi lefedéssel került megtartásra. A bemutatókon, a gazdagon illusztrált előadásokon a székesfehérvári, a veszprémi, a váci a ceglédi híradó csapatok, valamint, MH Főhírközpontja osztoztak.

Az egyik jelentős esemény a MH. 66. Puskás Tivadar híradó zászlóalj ceglédi helyőrségében zajlott. Itt Dr. Horváth László Ferenc az akkori Puskás Távközlési Technikum igazgatója – jelenleg Egyesületünk alelnöke – az ismert Puskás hagyaték-kutató, „szoborguru” a feltaláló köztéri szobrát adta át (ajándékozta) a zászlóaljnak.

Annak a szobornak a másolatát, amely a Nemzetközi Távközlési Unió (ITU) genfi székházának auláját ékesíti. Egyesületünk két fiatal tagja az esemény tiszteletére kerékpáron tette meg a Budapest – Genf – Budapest utat. A résztvevők először találkoztak megbízhatóan működő videó-konferen-

ciával, néhány új eszközzel és rendszerrel. Itt fogalmazódott meg először, a seregtestek béke hírendszere milyen módszerekkel alakíthatók át tábori hírendszerré úgy, hogy az alapvető „megszokott” szolgáltatások, aktívak maradjanak. Továbbá új értelmezést kapott a hálózat-felügyeleti rendszer is. A szeptember 17.-i ünnepi záró konferencián a nagy feltaláló születésnap meléttatásán túl szakmai referátumok elhangzását követően átadták az esemény tiszteletére rendezett versenyek díjazait a helyezetteknek. Az esti monstre „híradó bálon” mindannyiunk „alias, Laci bácsijára” hárult az a feladat, hogy változó öltözékekben felvágja és felszeletelje a közel több-száz szeletes ünnepi tortát. A jó hangulatú bállal véget ért a XX. század utolsó, nagy erőket megmozdító, Puskás Tivadar emlékét kedvezőbb társadalmi látószögbe állító eredményes híradó rendezvény. Egyesületünk tagjai büszkén viselik a feltaláló nevét és szellemsége megjelent a fiatal tiszt és altisztjelöltek nevelésében.

Mint e színvonalas rendezvény egykori résztvevője kötelességemnek tartom, hogy két évtized múltán értékeljem azt néhány főbb történést, amelyeket a rendezvény utóélete generált.

Laci bácsi a feltaláló életének, munkájának avatott kutatója legfrissebb adatok szélesebb körű publikálásával új dimenzióba helyezte Puskás Tivadar társadalmi megítélését beleértve a családi és üzleti életére vonatkozó utalásokat. Laci bácsi volt a „spiritusz rektora” aki társaival létrehozta a sikeres szeptemberi Puskás kiállítást a Stefániában.

Elnökünk Prof. Rajnai, aki – ekkor az aktuális PhD értekezésén dolgozott – már 2000 őszén társaival megalakította a „Kommunikáció” technikai konferencia sorozatot, amely 2020 őszén tartja 20. éves évfordulós rendezvényét. Itt gyakran megjelentek – többek között – a katonai infótechnikai eszközt gyártó világcégek képviselői, ami elősegítette technikai újdonságokról való tájékozottságunkat. E rendezvények is hozzájárultak a technikai együttműködéshez, fiatal híradó tisztek mestertfokozatú képzésének segítéséhez, témaválasztásuk megkönnyítéséhez, híradó tisztjelöltek külföldön történt gyakorlati képzéséhez.

Az emléknapokon kialakult szellemiség hatotta át – 2004-ben, a Felker Lajos által vezetett a MH

Híradó Parancsnokság által Puskás Tivadar 160. születésnapjára rendezett – szinte nemzetközi szintre emelt – megemlékezést. A megemlékezés, amely a még élő Puskás rokonok megjelenésével, a nemzetközi sajtó érdeklődésével, a Köztársasági Elnök csapatszólójának átadásával folyt le. A megemlékezés

során került sor a feltaláló szobrának felavatására, amely rövid méltató beszéd kíséretében a „szobor guru” feladatát képezte. Ezzel egy időben a nagytarcsai laktanya Puskás Tivadar nevét vette fel és a városban utcát neveztek el róla.

A néhány kiragadott történet igazolja, hogy a nagy feltaláló egyéniségének ismerete 20 év alatt – társadalmi szinten is – nagymértékben emelkedett, és bizonyította a szolgálat aktív összefogásának és együttműködésének készségét.

(Az átadott szobor további sorsának elemzése meghaladja jelen cikk kereteit.)

Dr. Lindner Miklós nyá. altbgy

1844. szeptember 17-én született Puskás Tivadar a műsorszórás megalkotója

A Puskás nevet, az egész világ előtt egy Purczeld Ferenc nevű sváb származású labdazsonglőr lenyúlta. (Kevésbé közismert, hogy jó helyre született: apja football edző volt.) Azt meg, hogy az 1937-ben Puskásra magyarosított nevű focista országos hírnevét egy másik Puskásnak, Tivadar-nak köszönheti senki sem sejtette. Egy-egy válogatott meccs, sőt több hazai rangadó idején az egész ország a rádió előtt itta Szepesi Gyuri varázslatos szavait. Volt, aki el tudta felejtetni a magyarral akár „a Don-kanyart, Isonzót és Mohácsot” is, és volt, ami az Ő „trilláit” szinte ingyen, az esemény-nyel egyidőben mindenki otthonába szállította.

Sajnos Tivadarunk rossz csillagzat alatt és rossz időpontban látta meg a napvilágot Pesten, esetleg Budán, de szerintem a kettő között a Dunán. Keresztlevelében apja „gőzhajón hivatalnok”, majd négy év múlva „gőzhajón tisztviselő”. Nem

báró, nem gróf, nem tábornok, nem lelkész, nem zeneszerző, még mérnök se. A számok is katasztrofálisak lesznek 50, 100, 150 év múltán. Született 1844-ben, 100 év múlva éppen a világégés közepe.

1994-ben meg ugye éppen szitokszó volt a „médiá”. Ugyan ez az eset 1893-as halálával és az azt egy hónappal megelőző Telefonhírmondó elindításával. Nem volt esélye arra, valaki potens leírja „Hölgyeim és Uraim! 450 évet kellett várjunk, hogy megszülethessen a Gutenberg-galaxis gyermeke, akinek élvezetéhez már nem kell megvárni, amíg leírják, szedik és kinyomtatják! Nem kell lemenni esőben, sárban az újságoshoz! Sőt olvasni sem kell megtanulni! A Telefonhírmondóval egésznap házhoz jönnek a hírek, a nóták és a színházi előadások hangja is!”

Talán, 1931-ben (Akkor volt 50 éves az első budapesti telefonközpont) tartottak a Horváth Mihály téren egy kis nyilvános cécót. Jól mutatott az új, impozáns postai épületen egy bronz relief és a rádiózás is az első fellendülését élte. (Mint ezt, May Tivadar a Magyar Film Iroda későbbi igazgatója szervezte, csak róla még ma sem tudja senki, hogy anyja Puskás Tivadar 1881-ben Párizsban született lánya gr. Török Mária Margit volt.)

Tavaly, 2018 tavaszán volt két 125 éves évforduló. Mindkettőt elvitte a parlamenti képviselő választás „láza”. Az idén szeptember 17-én esedékes 175 éves születési évforduló éppen az önkormányzati választás kampányának finisére esik, tehát kívülről semmi jó nem várható. Nekünk kell megmutatni az országnak, a magyar kard, a magyar honvéd „*megint szép lesz, Méltó régi nagy híréhez;*” A „fakard” a gyermekeink kezében manapság az okostelefont jelenti. Nem eltiltani, hanem biztatni, tanítani kell őket a használatára. Mert az info-kommunikációs, a kibernetikai hadviselés már folyik. Ezt végre nem

csak mi, hanem a honvédelmi miniszter úr is harsozja. A Budapesti Nyugállományúak Klubja eddig rendezett vetélkedőt Rákóczi-ról, a II. Világháborúról, a Reformkorról, Görgeiről, a Flottilláról, tehát a „Zrínyi 2026” indítása kapcsán végre betehetjük a sorba *Puskás Tivadarról* az első „okostelefon gyártóról”, az első média gururól szeptember 17.-én megrendezésre került vetélkedőt.

Mindenképpen meg kell jegyeznünk, hogy egy okostelefon sokkal bonyolultabb, mint egy fakard, tehát egy színvonalas Puskás175 vetélkedőhöz is több felkészülés szükségeltetik.

Epilógus: Magyar honban mindig is népszerűek voltak a „menő” autómobilok, amely manapság az elektromosot jelenti. Itt az ideje, hogy elterjesztjük: „A világon először, 1883-ban Puskás Tivadar száguldozott, 10 km/órás sebességgel a párizsi Boulevard de l’Opéra sugárúton háromkerekű villanyautóján, melyet Nikola Tesla munkatársa készített neki.”

Dr. Horváth László Ferenc

Katonák a Puskás családban

Puskás Tivadarról elegendő annyit megjegyezni, hogy ő terjesztette el Európában a telefon-központokat, valamint ő találta fel a telefonújságot, amely megépítése után telefonhírmondóvá okosodott. Ez volt a világ első műsorszóró berendezése. A telefonújság és a javított telefonújság szabadalmát is Tivadarunk jegyezte, a másodikról valahogy lemaradt Szmazsenka Nándor neve.

Többen fölítették már a költői kérdést, hogy ha annyira zseniális újdonság a telefonhírmondó, akkor miért nem terjedt el? A válasz egyszerű: akkortájt nem volt rá igény. A Nagy Háború aztán megváltoztatta az információ mennyisége és frissessége iránti igényt és 1922-ben a BBC megkezdte a rendszeres műsorszórást.

Most, hogy 100 szóban összegeztem Puskás Tivadar munkásságának lényegét, rátérnék a család katonáira, hiszen mi is katonák vagyunk. Erről a témáról minden írásos dokumentum hozzáférhető a budapesti és a bécsi honvédelmi levéltárban. Itt is kötelességem megköszönni **dr. Balla Tibor alezredes úr** Bécsből megküldött segítségét.

Id. Puskás Ferenc gyermekei

Puskás Tivadar, a rendelkezésre álló dokumentumok alapján nem volt katona és a Theresianumban sem tanult. Az 1844-es születése és az 1877. december 13-i első Edison találkozó között eltelt 33 évről semmi biztosat nem ismerünk. Utána azonban mindent.

1864 környékén történt valami a Puskás családdal, amely további sorsát meghatározta.

Ferenc von Puskás 1848-ban született Pesten. Egészen 16 éves koráig semmit nem tudunk róla.

1864. október 5-én belépett önkéntesnek a 12. Nádor huszárezredbe. Addigra magántanulóként 6 gimnáziumi osztály végzett el jó eredménnyel. 1866. február 4-én Bécsben, karjaiban halt meg édesanyja. A 13 éves Etelkát egy gyermektelen család fogadja örökbe, Albert pedig Felsőbányára került Puskás Antal nagybácsikájukhoz.

Ferenc személyesen vett részt a königgrätzi csatában. Három év aktív szolgálat után a prágai tiszti iskolába küldték, ahol 1869-ben avatták hadnaggyá. **Mindenben:** vívás, lovaglás, lóismeret, lövészet, tereptan, vezénylés ... **osztály első.** Az ónémet katonai nyelven, gót betűkkel, évente kézzel

írt jellemzően ilyen szavak olvashatók: snájdig, sármos, fitt, művelt, agitativan magyaráz a tereptan órákon és gyakorlaton. Tanárnak „vorzüglich”.

Négy év aktív szolgálat után 1873-ban 14 hónap betegszabadságon gyógyítták, melynek sikeres befejezése után áthelyezték a 6. huszárezredhez Gyöngyösre. Itt szinte azonnal előléptették főhadnaggyá. A fájkürthi és koltai Kürthy család letette a kauciót, tehát megnősülhetett. Ezután **ditrói Puskás Ferencnek** nevezte magát. Végre sikerült neki is felkapaszkodnia az „uborkafára”. Két év után ismét 12 hónapos betegszabadság következik, majd egy év szolgálat után 1878. november 1-én harmadszor, most már végleges „betegszabadságra” küldik.

Két év alatt, 1881. május 1-re megszervezi az első budapesti, Európa ötödik telefonhálózatát, melyet egy évig úgy-ahogy eligazgat, majd a „zugligeti szanatóriumba” vonult, ahol 1884 tavaszán meghalt.

Albert von Puskás 1859-ben született a Temes megyei Tót-Stamorán. Anyja halála után Bécsből Felsőbányára kerül 7 évesen Puskás Antal nagybátyjához. Albert a polgári iskola elvégzése után, 1874. június 30-án jelentkezik a 6. huszárezredbe. Igaz csak 15 éves, azonban ditrói Puskás Ferenc, ugyan itt szolgáló főhadnagy, bátyja, kijavítja 1857-re a születési évét. Négy év múlva átevíckél a hadapród vizsgán, és amikor Ferencet végleg szabadságolják, akkor átvezényelik Temesvárra. 1881-ben Aradon elvégezi a dandár tiszti iskolát. Hiába várja hadnagyi rangját, nem akarják előléptetni, pedig az ezred „tisztygűlés” és az őrnagy úr is „előléptetésre méltónak” tartja. Megsértődik és kéri szabadságolását. Csak hadapród tiszthelyettesként engedik szabadságra. Lemondatják tiszti rangjáról. Nem érti, de mindent aláír és 3 évre Floridába utazik meggazdagodni.

Puskás Albert lányai: Puskás Teodóra, Puskás Józsa, édesanyjuk, Kirkman Violet

Mi történt? A hadosztály parancsnokság hivatalos levelet írt Felsőbányára, Tóni bácsinak a bejegyzett civil címre. Érdeklődtek Albert vagyoni helyzetéről. Ő ezt lepattintotta magáról és tovább küldte a levelet Budapestre Ferinek, aki levélben megkérdezte Tivadart. (Eddigre Albert már berágott, lemondott tiszti rangjáról és szabadságolták.) Párizsból, a magyar viszonyok ismeretét nélkülöző Tivadar a következőket válaszolta: „Nőtlen, a telefonhálózatnál ideiglenes minőségű hivatalnok, évi 4000 Frank jövedelemmel.” (Puskás Tivadar ezzel tudatlanságában rosszul megfogalmazott mondatával véglegesen „taccsratette” Albertet.) Az ezredes úr jogosan írta: Előléptetésre: „Jelenleg nem alkalmas, mert az előírt követelménynek meg nem felelt, a biztos anyagi jövedelem és a tiszti rangnak megfelelő állást nem tud kimutatni.”

Albertet 1884-ben Ferenc halála okán hazahívják Floridából. Jó állása, megfelelő éves jövedelme lesz Tivadarnál Budapesten. Mégis 1889-ig marad szabadságolt hadapród tiszthelyettes.

1890-re **Tivadar** elverte Zsibón olajkutatásra az összes pénzét. Felesége Grazba költözik a gyerekekkel. Albert rájön, hogy Monarchiában nagyobb presztízse van egy tartalékos tisztnek, mint egy telefonos főhivatalnoknak, ezért részt vesz egy nyári próbaszolgálaton és leteszi az elméleti tiszti vizsgát is. **Büszke tartalékos huszár hadnagy lesz.**

1993-ban Tivadar meghal. Albert az örököse. (Akkor még nem is sejti, hogy csak adósságot örökölt!) Még 1893-ban megnősül, majd megszületik első leánya, aki természetesen a Teodóra nevet kapja. Itt a Kánaán gondolja és 1894. október 1-én kilép a honvédség kötelékéből, ezzel elköveti élete legnagyobb baklövését. **Akiben egy szemernyi innováció sincs, az ne vállalkozó, az köztisztviselő legyen!**

id. Puskás Ferenc unokái és férjeik

A Philadelphiában született **May von Török** névre bejegyzett **Puskás Májuska**, a bécsi Theresianumban egy bálon ismerkedett meg leendő férjével **II. Abbas Hilmi** egyiptomi alkirályal, aki természetesen a török szultán jól dekorál tábornoka volt. Igaz, hogy Májuskának iszlamizálnia kellett, hogy bekerülhessen a hárembe, de egy vagyontalan, árva közeposztály béli 24 éves „vénülő lánynak” a rang és a fess egyenruha akkortájt nagy csáberőt jelentett, ahogy **May húga**, a Párizsban 1881-ben született **Maggie is** egy pozsonyi főhadnagyhoz ment hozzá. **May Lajos Gyulával**, egy szudétanémet mozdonyvezető fiával Rózsahegyen 1902-ben házasodtak össze. Két gyermekük, Mayus Tivadar (1903)

és Margit (1905) született. A főhadnagy úr 1911-ig a parancsnok segédtisztjeként szolgált a pozsonyi tiszti iskolában. Utána a 13. gyalogezred népfelkelő pótzászlóaljainak folyamatos kiképző tisztje volt a Nagy Háború alatt, a végén őrnagyi rangban. 1917. májusában IV. Károly „Ő Császári és Apostoli Királyi felségétől”, addigi munkájáért megkapta a „**SIGNUM LAUDIS**” bronz fokozatát. 1917. október 9-én a bécsi honvédkórházban elvitte a gyomorrák.

May-család balról – jobbra: May Mayus Tivadar,
May Lajos őrnagy,
May Mária, gr. Török Mária, született Puskás Margit

Özvegy, gr. Török Mária titulussal Horthy Miklóstól 195 pengő, Rákosi Mátyástól Puskás Mária takarítónő státusszal pedig 200 forint havi özvegyi nyugdíjat kapott. Ebből taníttatta fiát, May Mayus Tivadart a jogi egyetemen, aki a Magyar Film Iroda személyzeti igazgatója lett, ami az országos főcenzornak felelt meg. Nevezhetjük „Titkos Jóskának”. Katona is, rendőr is volt egyszerre.

Húga, May Mária férje Dobos Dezső (1902) református lelkész volt. Dezső bácsi 1931-ben állt be katonának. 1942 tábori főlelkész, majd tábori alesperes lesz. Puskás Tivadar leszármazottjai közül ez az egyetlen ág, mely még a mai napig is él.

Gyermekekük Dobos Zsuzsa 1934-ben született, aki Maros Zsuzsannát (1955) és Maros Katinkát (1961) hozta a világra. Előbbi Csekó Istvánnal házasodott meg Kanadában miután 1981-ben illegálisan elhagyta Magyarországot. Így aztán a szépunokák már Kanadában születtek.

Dobos Zsuzsa 10 éves, hátul Boldog Ilona,
Puskás Margit fekete ruhában,
Puskás Theodora, Puskás May Djavidan Hanoum
egyiptomi királyné

A Rákosi-korszakban, a *nagymarosi* kitelepítésen özv. gróf Török Mária, Puskás Margit néven, valamint gyermekei és unokái együtt éltek. Amikor 1956. szeptemberében legálisan elhagyhatták az országot a Graz közeli Vetter kastélyba tették át székhelyüket. **Gerhard von Seibenberg** tábornoknak, a Grazi Altiszi Akadémia parancsnoka 1966 után May Mária lányát, **Dobos Zsuzsát** vette feleségül. Mindebből következik, hogy a Puskás Technikumot is meglátogató **Maros Katinka**, a **kiállítás arca** mostoha apja egy magas beosztású osztrák tábornok volt.

Már csak egy katonánk maradt, akiről nem meséltem. Özvegy Puskás Albertné vejéről **ditrói Puskás Tiborról**, a hadbíró alezredestől, a naiv festőről van szó. Az Ő nemesi előneve valóban ditrói. Kétszer is ellenőrizték. Először, 1919-ben mielőtt felvették a Magyar Hadseregbe, majd 1940-ben a zsidótörvények kapcsán. Az első alkalommal azt is megállapították, hogy nem rokona Jozefának! A kolozsvári hadosztály hadbíró főhadnagya, román fogságból megszökve érkezett vonattal a Keleti Pályaudvarra 1919. november 1-én. A telefonkönyvben a Puskások között özvegy Albertné volt az első, felhívta és mivel a Péterfy Sándor utcában laktak jó érzékkel rögtön meg is látogatta Őket. Azonnal megkérte a korban éppen hozzá illő Jozefa kezét. Majd jelentkezett Horthy hadseregébe, ahová az igazolási eljárás után századosi rangban

fel is vették. Egy év múlva, összeházasodtak. Szolgálati lakást is kaptak, szobát a Nádasdy laktanyában a Haller u. 7-ben. Jöttek sorban a gyermekek 1922-ben Tivadar. 1925-ben Ágnes, 1930-ban Eleonóra és 1932-ben Tibor. Hősünk a ranglétrán is szépen haladt előre. 1928-ban őrnagy, 1936-ban alezredes lett. Ekkor már volt akkora fizetése, hogy önállóan lakást bérelhetnek a Naphegy utcában.

Az első törés a karrierje ívén a II. világháború alatt következett be. 1943-ban érkezett az ezredesi csillag felvarrásának ideje, ekkor derült ki, hogy anyósa Kirkman Violetta brit állampolgár és Nagy Britanniával éppen hadban állunk. Rém kínos volt. Előléptetésről szó sem lehetett. Gyorsan eldugták koronaügyésznek. A koronával ment

nyugatra, de orosz fogságba esett. 39 hónap után 38 kilósan tért haza. A Népbírói ítélettől megmenekült, de „végelbánás alá vonták, mint nélkülözhető”. Még 20 évet tengődött családja körében. Festegetett és képei eladásából próbálta kiegészíteni szerény nyugdíját. A Nap-hegyi dózsi-habzsihoz szokott családja lassan szétzüllött. Szomorú, hogy a Tivadar féle néhai anyai grófi ág és az Albert féle valódi ditrói ág manapság sem tartja a kapcsolatot. (Névadónk 175. születés napján.)

Dr. Horváth László Ferenc

*Egy szellemi megmérettetésen,
legyen az vizsga vagy vetélkedő,
nem a legokosabb lesz a győztes,
hanem a legjobban felkészült.*

Régi mániám vetélkedni a Stefánián

(Gondolatok a Puskás 175 kiállítás és vetélkedő kapcsán 2000 szóban)

Prológus: 2013 decemberében, 20 év egyetemi és 22 év középiskolai tanítás után nyugdíjaztak. 2014 szeptemberében már operáltak is, majd 6 hónap kemény KEMO következett. Mit csinálhattam volna 2014-ben a Nagy Háború centenáriuma, mint hente többször is beültem a HM HIM budavári levéltárába és a levéltárosok, könyvtárosok hathatós segítségével megtaláltam, majd 16 oldalas esszébe foglaltam apai nagyapám: Horváth Gábor huszár káplár és anyai nagyapám Kulcsár Horváth István gyalogos káplár 4 éves véres kalandjait a muszkák és a taljánok földjén.

Az operáló dokiknak és a bajtársaknak is tetszett, amit összehordtam, utóbbiak fel is kértek, hogy vegyek részt a Híradó Tagozat 4 tagú csapatában, a júniusban megrendezendő vetélkedőn, melynek témája a világháború lesz. Elfogadtam, sőt igen nagy megtiszteltetésnek tekintettem a felkérést. Az első felkészítésen tudatosodott bennem, hogy a II. világháborúból fogunk vetélkedni. Már késő volt. A végén hátulról lettünk ezüstérmesek, kilencedikek a 10 csapatból.

A következő évben már fűtött a revans vágya. Mint numizmatikusnak a pulturák miatt és mint Rodostó után ácsingózónak is megtetszett 2016. évi vetélkedő témája: „II. Rákóczi Ferenc nagyságos fejedelem élete, szabadságharca és emlékezete”. Addig, míg

szóban vagy írásban meg lehetett valamit érteni, azt jegyzetelni és annak utána nézni minden klapolt, de tárogatóban gyöngye vagyok. Nem jártam oviba, nem tanultam zongorázni és gitárom sem volt. Csapatársaim sem jártak zeneiskolában, műszaki végzettségűek voltak, így a verbunkos felismerésre jogosan adott „nulla” pont el is döntötte a helyezésünket. Ugyancsak kilencedikek lettünk, de most csak 9 csapat indult.

A 2017-es vetélkedő témája a „Reformkor és a kiegyezés” lett. Itt a kiállításba is be kellett szállni egy tabló erejéig. Mi, híradók a jakobinusokat húztuk. Én, a jelenleg Kis-Sváb-hegy névre visszadegradált Martinovics-hegyen laktam 25 éves koromig. Mint a Városmajor utcai iskola azon délceg úttörője, akire még májusban is felment a tavalyi sötétké nádrág, minden évben koszorúznom kellett oroszóra helyett a Vérmezőn. Így aztán a „kis kamaszkor” idejéből datálható motiváció után bevettem magam újra a könyvtárak világába. Jó volt újra diákká válni. Végül ½ ponttal maradtunk le a dobogóról.

2018 nyárelején két vetélkedőt is rendeztek a Stefániában. Az első a kiállítással fűszerezett Görgei 200 volt. 1999 óta Arad, a világosi Bohus kastély úrhölgyével Szógyényi Antóniával és a Szöllősi-sík a híddal, meg a malom rommal a szívem csücske...

(a cikk a 8. oldalon folytatódik)

Nagy csata volt, de megnyertük. Mármint a vetélkedőt. Majd rá egy hétre a „170 éves a Magyar Honvéd Folyami Hajózás” elnevezésű rendkívül jól szervezett és roppant összetett vetélkedőt is.

Kitörő örömkömben, meghatottságunk leplezése céljából ott, a díjátadó ceremónián bejelentettük 2019 szeptemberére a „Puskás 175” kiállítást és vetélkedőt.

ELJÖTT A NAPJA, HOGY ÍGÉRETÜNKET TELJESÍTSÜK

Gyors egyeztetés után, a vetélkedő pontosan Puskás Tivadar születésének 175. évfordulójára 2019. szeptember 17-ére lett kitűzve, melyet bő egy héttel 2019. szeptember 9.-én 13:30-kor nyíló kiállítás előzött meg a Stefánia Palota Caffé Galériájában.

Szűk 6 hónap állt rendelkezésünkre, hogy az eddigi tapasztalatok alapján egy könnyen telepíthető és bontható, máshol is kiállítható 20-25 darab, nagyjából 1x1 méteres tablót készítsünk kevés szöveggel Puskás Tivadar és családja életéről, munkásságáról és emlékezetéről. A Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület megalapításának 20. évfordulójára már készítettünk a felsorolt témákban 3 darab 2 m²-es kihúzható plakátot. Az ott összegyűjtött irat, fotó és tudás birtokában jött a „felekez leveles”: mindezt bővítve 20-25 felekkora kiállítási tábló formájában megszerkeszteni. (Más a plakát és más a tábló célja, ezért formanyelve is más!)

Felmerült egy telefonhírmondó stúdiórészlet berendezésének felállítása is néhány életnagyságú korabeli ruhába öltöztetett bábúval, zongorával, kimondóval, énekessel. Ebben felajánlotta aktív közreműködését a Postamúzeum. Végül a Caffé Galéria nem bizonyult alkalmasnak arra, hogy őrzés nélkül biztonságban legyenek volna a muzeális ereklyék. Így csak korabeli és a Budavári Telefónia Múzeumban készített fotókkal, tablón mutattuk be, hogy milyen is lehetett a telefonhírmondó stúdiója.

Végül is 22 darab, 950x1100 mm-es tábló készült. Puskás Tivadar élete és családja témában 6 darab. Munkássága és annak következményei, folytatása témában szintén 6 darab. Emlékezete témában 7 darab. Három pedig ezek közé nem sorolható témában. Ezekben 203 darab fotó és 30 eredeti dokumentum lett didaktikusan és grafikailag is precízen elhelyezve. A több ezer rendelkezésre álló fotó és a több mint 20 év alatt összegyűjtött dokumentumok kiválasztását és szerkesztését nem számítva, egy-egy tábló előkészítése átlagosan 2 munkanapot (16 órát) igényelt. Ezt én, a kurátor végeztem otthon egy nagyteljesítményű, de kismonito-

ros számítógépen office-ban. Az előkészített anyagot a dizájnerrel, *Bátri Viktorral* az NKE grafikusával 14 nem egymást követő munkanapon, napi 8-10 órában álmodtuk színes táblóba. A készablókat *Kecskeméti András* bajtársunk bogarászta többször is át. (Táblónként 8-10 hibát felfedezve.) Ezzel a módszerrel a 22 tábló nyomdakész állapotba hozása 750-800 munkaórát igényelt. Megérte, csak rájuk kell pillantani!

A szerkesztett képeket a nyomdagép, 16 órányi folyamatos munkával egy 1 méter széles, 25 méter hosszú műanyagalapú kínai „papírtekerésre” nyomtatta színenként. Ezután 60 fokon szárítás, majd méretre vágás következett.

A kiállítást *Kis József* a Stefánia Palota kulturális osztályának vezetője nagy rutinnal harangozta be, köszöntve a meghívott vendégeket. Ezután *Soós Tamás* nyá. alezredes, a Híradó Tagozat elnöke mondott részletes, didaktikus, szépen felépített, jól artikulált beszédet Puskás Tivadar legendás életéről, munkásságáról és annak ma is érződő hatásáról. A végén pedig megnyitotta a kiállítást.

A kiállítás kurátora köszöntötte az anyag összegyűjtésében 20 éve közreműködő fotósokból megjelent *Tarkó Andrást* és *Jánka Andrást*, valamint *Sik Dávid* mérnök-informatikust, volt tanítványát a Puskás Technikumból, akivel 5 év alatt kb. 50 hazai és 10 határon túli helyszínt kerestek fel Puskás relikviák után kutatva.

A megnyitón, a kirakott székek számából megítélve több mint 100-an jelentek meg. Az emlékkönyvben 35 bejegyzés található 46 aláírással.

A kiállítást megjelenésével megtisztelte: Gerőfi Szilárd ddtbk Fővédnökünk, a Ház igazgatója, BEOSZ elnöke és alelnöke, HOKOSZ titkára, Puskás Technikum igazgatója, a Postamúzeum igazgatója, Sepsiszentgyörgy alpolgármestere, a Puskás Hírközlési Kismúzeum vezetője és mások, akik a szakmában elismert szakemberek.

A teljes anyagot a szeptember 16-i bontás után a Puskás Tivadar Távközlési Technikum Gyáli úti kampuszára visszük. Ott kerül újra megrendezésre szeptember 27-én egy tudományos ülés, labor és HD televízió stúdió avatása alkalmából.

VÉGRE ISMÉT TANÁRKODHATTAM

Az április 30-án meghirdetett vetélkedőre végül 8 csapat jelentkezett. Számukra 5 alkalommal, alkalmanként 2-3 órás vetített képes felkészítő előadást tartottam a Stefánia Palota 219-es termében. Minden résztvevő kapott egy A3-as méretű Puskás családfát, melyre célszerű volt jegyzetelni, mivel a ve-

télkedőn csak sajátkézzel írott jegyzetet használhattak a versenyzők. Az előadások és a kiállítás teljes anyagát minden csapat előre megkapta pendrive-n. Így otthon tetszőleges sebességgel és számban megismételhette a látottakat.

Az előadásokon nem csak a visszakereshető, lecsupaszított adatok, tévedések, családi és „laikusok” által költött legendák, hanem azok oka, háttere is elhangzott. Hamar észleltem, hogy a legkisebb műszaki fogalmakat is tartalmazó megközelítés a többség számára érthetetlen. Ezeket a továbbiakban kerültem, valamint a már meglévő kérdésekben módosítva, többségét töröltem. Az utolsó, már a kiállítás megnyitása után tartott „konzultáció” a teljes vetített anyagot rövidített, animáció nélküli formában átismételtük.

Fontos része volt a konzultációnak, hogy az igaz, de lényegtelen kérdésekről elmondjunk: Ezeket nem fogjuk feltenni a vetélkedőn. Egy példával illusztrálnám:

„Mi a kapcsolat Puskás Öcsi (Purczeld Ferenc) és Tivadar öccse Puskás Ferenc között?”

A helyes válasz az lenne: „Mindkettő katonatiszt volt. A „száguldó őrnagyot” a budapesti Szent István Bazilikában temették el. Tivadar öccsét pedig anno itt keresztelték meg.”

Most már elmondható, hogy a vetélkedő legfontosabb célja az volt, hogy a Puskás Tivadarról terjedő sületlenségeket megcáfolja. Ezért az egyik „esz-szé kérdés” így szólt:

A Wikipédiában a következők olvasható Puskás Tivadarról. (10 pont)

Fogalom magyarázat:

a. *Legenda az a szóbeszéd, amelyről és az ellenkezőjéről sincs dokumentum!*

b. *Hibás az az állítás, amelyről dokumentum van a tévedésről.*

HÚZZA ALÁ A HIBÁKAT! (Itt megvastagítottuk a hibákat.)

„Ditrói Puskás Tivadar (Pest, 1844. szeptember 17. – Budapest, 1893. március 16.) **mérnök**, a **telefonközpont feltalálója**, **Puskás Ferenc hadmérnök** bátyja. Tivadar a házaspár első gyermekeként jött a világra, *katonás fegyelemben nevelkedett*, majd a **bécsi Theresianumba** került, de *nem bírta a kötöttséget* sem otthon, sem Bécsben. Tanulmányai idején meghalt édesapja, és a tőle örökölt kevés pénzen *Angliába utazott*, hogy ott **folytassa tanulmányait**. *Dalás, szép ifjú volt* már ekkoriban, *kitűnő vívó és nagyszerű lovas.*”

Az eredeti kérdésben a legendákat is jelezni kellett volna, de a konzultáció után ezt a részfelada-

tot töröltük. *(Itt dőlt betűtípussal jelzem a legendákat.)*

Ha csak ezen feladat alapján értékelnénk a vetélkedőt, akkor sikeres volt!

Mivel minden versenyző azt válaszolta, hogy **Puskás Tivadar nem mérnök** volt, **nem ő a telefonközpont feltalálója** és **Puskás Ferenc nem hadmérnök** volt.

TIVI TE BITANGÓ, DE MEGIZZASZTOTTÁL BENNÜNKET!

Beköszöntött 2019. szeptember 17-e 13 óra 30 perc és a *Stefánia Palota báró Atzél Béláról* elnevezett földszinti ovális termében Szabó Béla nyá. mk. alezredes Úr, a *Budapesti Nyugállományúak Klubja titkárjának* köszöntő szavaival kezdetét vette **Puskás Tivadar** születésének pontosan **175. évfordulóján** az Ő tiszteletére rendezett verseny. Könny szökött a szemembe, ezt is megértük? Még jó, hogy az alezredes Úr a zsűri bemutatásával kezdte:

Urbán Gyöngyi a budapesti Postamúzeum, muzeológusa

Mezei Andrea a Stefánia Palota könyvtárának vezetője

Kecskeméti András a Híradó Tagozat tagja, a zsűri elnöke

Bodnár István mk. főhadnagy, a fővédnökségét felvállaló csoportfőnök megbízottja.

A verseny, mint eddig minden évben mindig 6 feladatsorból állt. Azért, hogy ne kelljen fél pontokkal bajlódni, az egyszerű kérdésre adott korrekt válasz 2 pontot ért. Mivel úgy gondoltam, hogy nem a Szerencsejáték Zrt. fogadóirodájában vagyunk, TOTÓ helyett, a 13 egyszerű kérdést tartalmazó lapon aláhúzással kellett kiválasztani a helyes választ, melyből több jó is lehetett. Három ilyen kérdéssor készült Puskás Tivadar élete, munkássága és emléke témában. Mindegyike 26 pontot ért. A megoldással 10 percig lehetett bajlódni. Tökéletes megoldás nem született. Az átlageredmény 60% lett.

Ugyancsak Puskás Tivadar életét, munkásságát, annak folytatását és következményeit, emlék-helyeit firtató, leíró jellegű, kérdés-felelet típusú sorokra 50+50+52 volt a maximálisan kapható pont. Itt nem hosszú esszékre kell gondolni, hanem egy téma köré csoportosuló apró kérdések néhány szavas válaszaira. Példaként az egyik tipikus kérdést, melyből egy kérdéssorban 5-6 szerepet és ezek megválaszolására összesen 20 perc állt rendelkezésre:

„A Gyáli úti, Puskás Tivadarról elnevezett iskolát az egyenesági rokonaiból kilátogatta meg?

(a cikk a 10. oldalon folytatódik)

Neve, rokonság foka, időpont, alkalom (8 pont)
...Puskás Margit, lánya, 1953, az iskola felvette apja nevét.

...Maros Katinka, ükunokája, 2012, az iskola alapításának centenáriuma..."

Tökéletes megoldás ebben sorozatokban sem született. Az átlageredmény 53% lett.

A maximálisan elérhető össz pontszám 230 volt.

A VÉGEREDMÉNY

A három rendező szervezet miatt három féle értékelése és díjazása is lett a versenynek:

- A Magyar Honvédség Parancsnoksága, Infokommunikációs és Információvédelmi Csoportfőnökség a verseny szakmai védnöksége a Coubertin eszméire helyezve a hangsúlyt „**Nem a győzelem, hanem a részvétel a fontos!**” minden csapatnak és minden versenyzőnek az aktív részvételt méltató díszes oklevelet ajánlott fel.

A fenti díjakat Gerőfi Szilárd dandártábornok, csoportfőnök adta át.

- A rendező Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület és a Híradó Tagozat közössége az aktív részvételt fontosabbnak tartotta a győzelemnél, azért a Diák Olimpia értékelési szisztémáját nyúltuk le:

- A Diák Olimpián aranyérmet kap, aki 60% felett, ezüstérmet kap, aki 50% felett és bronzérmet kap, aki 40% felett teljesít.

- Figyelembe véve, hogy a Puskás 175 a Klub, tehát a szépkorú Mesterek versenye létrehoztuk az 5%-kal alacsonyabb Mester Olimpia értékelési szisztémáját:

Aranyérmes > 55% > **Ezüstérmes** > 45% > **Bronzérmes** > 35%

Mindezt a 230 pontos maximális pontszám esetén pontokra átszámítva:

Aranyérmes > 126 pont > **Ezüstérmes** > 103 pont > **Bronzérmes** > 80 pont

Ebben az értékelési szisztémában minden csapat díszes oklevelet, minden **ARANYÉRMES** csapat összes tagja kapott egy a **TELEFONHÍRMONDÓT** kezében tartó **PUSKÁS TIVADART** ábrázoló **ÉRMÉT** és minden helyezett, a helyezés függvényében könyveket.

A díjakat dr. Horváth László Ferenc a kiállítás kurátora és a vetélkedő szervezője adta át:

I. helyezett és **Aranyérmes:**
Nőtagozat 156 ponttal

I. helyezett és **Aranyérmes:**
Vegyvédelmi tagozat 136 ponttal
 I. helyezett és **Aranyérmes:**
Hátországvédelmi tagozat 132 ponttal
 I. helyezett és **Aranyérmes:**
Felderítő-I tagozat 131 ponttal
 II. helyezett és **Ezüstérmes:**
Felderítő-II tagozat 125 ponttal
 II. helyezett és **Ezüstérmes:**
Rákóczisták tagozat 121 ponttal
 II. helyezett és **Ezüstérmes:**
Rakéta-Tűzér tagozat 109 ponttal
 III. helyezett és **Bronzérmes:**
Zrínyi-Bolyai tagozat 98 ponttal

A Budapesti Nyugállományúak Klubja évtizedek óta meghirdeti, megrendezi és támogatja a versenyt. Az eddig megszokott, katonás formában az oklevél mellett értékes könyvek tömegével jutalmazta a legtöbb pontot elért első három csapatot.

A fenti díjakat Szabó Béla ny. mk. alezredes a Klub titkára adta át:

- Nőtagozat
- Vegyvédelmi tagozat
- Hátországvédelmi tagozat

Epilógus: Jó volt a helyszín, a „*báró Atzél Béla terem*” kiválasztása. A korabeli megemlékezések szerint Puskás Tivadar temetésén felesége gr. Vetter Zsófia nem vett részt. A családi legenda szerint, három közös lányukkal, a 7 éves Teodórával, a 11 éves Máriával és a 16 éves Májuskával vörös ruhába öltözve fel-alá kocsikáztak a Stefánia út fakockáin. „*Édesapjukról csak szép emlékeik maradhatnak az árváknak!*”

Budapest, 2019. szeptember 17-én

Dr. Horváth László Ferenc alelnök
 Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület
 a kiállítás kurátora, a verseny szervezője

Visszatekintés az MH állandó hálózatának helyzetére

A Magyar Honvédség állandó jellegű híradó rendszerének első elemeit, többnyire polgári eredetű híradó eszközökre alapozva lényegében a második világháború után kezdték kiépíteni kizárólag a postai hálózat igénybevételével az építéskor hozzáférhető technikai színvonalon. Az eszközök, de maga a rendszer is mai szemmel nézve kezdetleges volt. A kizárólag távbeszélő összeköttetések létesítése érdekében kiépített rendszerben a katonai szervezetek vezető állománya és a fontosabb szolgálati helyek voltak ellátva mellékállomásokkal.

Az MH tulajdonkezelésű állandó hálózatának kiépítése lényegében a 70-es évek elején kezdett átgondolttá válni. Az első, szakmailag és anyagilag is megalapozott fejlesztési koncepciók 1974-1977 között készültek. Ezek a tervek még alapvetően a postai vezetékes hálózatokra és hazai gyártású analóg eszközökre támaszkodtak, de már alapvető cél az automatizálás volt. Ekkor még teljesen külön kezelték a béke időszaki hírközlést a minősített időszaktól. A laktanyák és más katonai objektumok közötti állandó helyű hírközlés csak a béke időszakot szolgálta, míg az ebben az időszakban kiépült a KHK rendszer (postai erősítőkből telepített mobil K-40 típusú központokkal a Kisegítő Hírközpontok) feladata volt a mobil hírközpontok egymás közötti, valamint a katonai felső vezetéssel való híradás biztosítása.

A 70-es évek elején a Honvédelmi Minisztériumban, a katonai felső vezetés fontosabb objektumaiban, a hadsereg és a hadosztályok laktanyáiban az objektumokon belüli híradás biztosítására az automata (általában Rotary rendszerű, a postai hálózatból leszerelt központok átvételével) központok már megjelentek. A laktanyák közötti összeköttetésekre gyenge minőségű LB üzemmódú áramkörök szolgáltak. Az ezredeknél és alacsonyabb szervezeti egységeknél az objektumon belüli híradásra kizárólag kézi kapcsolású telefonközpontok működtek szintén gyenge minőségű, elhanyagolt állapotban lévő alközponti hálózatokon. Az egyes objektumok között egy, a hadosztály-hadsereg viszonylatban egy-kettő, míg a hadsereg és a vezérkar között három-négy gyenge minőségű távbeszélő vonal biztosította az összeköttetést. A kapcsolási igényeket a kezelők természetesen bejelentkezéskor előjegyezték, majd a párbeszédre jogosultak táblázata szerint sorolták a hívásokat. A kapcsolásokra, a parancsnoki elsőbbségi hívások kivételével nem ritkán órákat kellett várni.

Hosszas előkészítő munkálatok alapján az automatizált távbeszélő hálózat kiépítésére elkészült koncepciót 1976. november 10-én hagyta jóvá a Vezérkar Főnöke. A jóváhagyással egyidőben már elkezdődött a vezérkar II. számú új objektum hírközpontjában a BHG által gyártott „0” szériából a nagyvárosi főközpontként gyártott ARF-102 típusú központ telepítése és a telepített központ átalakítása alközponttá. Az átalakításra azért volt szükség, hogy a központ rendelkezzen kezelővel és LB üzemmódú csatlakozással.

1979 végére elkészült az L2 program keretében a Vasvári (Budaörs) laktanyában egy ARM-503 tranzit központtal, egy ARF-102/A típusú alközponttal, két ARK-522 és tizenöt ARK-511/A típusú távhívó végközpontokkal az első sziget-szerű távhívó hálózat még egyedi tervek alapján.

1980-ban a POTI elkészítette és jóváhagyásra került az „MN Távhívó Hálózat Rendszertechnikai Terve”. A rendszertechnikai terv egységes egészbe foglalta össze az akkori műszaki-technikai lehetőségeknek megfelelően a hadsereg teljes egészére az automatikus távhívó hálózat teljes kiépítésének kapcsolástechnikai, energiaellátási követelményeit a Magyar Posta nemzeti távközlési hálózataira lapozva. 14 darab tranzit központ lett tervbe véve közel 80 000 mellékállomással és további 50 000 alközpontokon maradó felhasználói mellékállomással.

A távhívó rendszer kiépítése folytatódott 1981-ben, a HM-II hírközpontban üzembe helyezett ARM-201 típusú központtal és az ehhez kapcsolódó öt vidéki távhívó végközponttal. Az ARM központ összeépítésre került a már meglévő ARF-102/A központtal, összekapcsolásra került a Vasváriban működő ARM-el. Így indult a hálózat építés.

(a cikk a 12. oldalon folytatódik)

1983-ban a kaposvári, 1985-ben a székesfehérvári, a veszprémi, a pápai és a mátraházi, 1986-ban a sárbogárdi, 1988-ban a ceglédi hírközpontokban lettek telepítve tranzit központok ARF-102/A végközpontokkal egybeépítve. A tranzit központok telepítésével párhuzamosan lettek kiépítve és csatlakoztatva körzetükben a távhívó végközpontok.

A POTI rendszertechnikai terve az 1985. évi hadsereg átszervezésig volt érvényben. A hadsereg jelentős átszervezés miatt a rendszertechnikai terv kapcsolástechnikai fejezetét a BHG átdolgozta, amelybe már bele kerültek az akkor kifejlesztett számítógép vezérlésű, EP sorozatú központok rendszerbe illesztése is. Az új rendszertechnikai terv kilencre csökkentette a tranzit központok számát és csökkentek a végközpontok számai. Az alkalmazott technikai eszközök terén lényeges minőségi előrelépés volt a BHG által gyártott EPK és EPF számítógép vezérlésű távhívó végközpontok rendszeresítése. Az EP központ analóg kapcsolómezővel rendelkezett, de az összes eleme félvezetővel épült fel, a jelfogókkal felépített elektromechanikus központokhoz képest lényegesen gyorsabb működésű volt, karbantartása ezért csökkentette az élő munka ráfordítást.

A hadsereg átszervezése a már meglévő tranzit központok révén híradó vonalon nem jelentett különösebb szakmai problémát, mert csak a megszüntetett katonai szervezetektől kellett a korszerű központokat lebontani. Az átszervezés, átalárendelés érdekében a hálózathoz nem kellett hozzányúlni, csak az új szervezeti rendszerváltozások miatt a forgalmi terhelések változtak meg.

A távhívó hálózat fontosabb központjai összekapcsolásra kerültek a belügyi hálózat központjaival Budapesten és a megyeszékhelyeken, a MÁV hálózatával Budapesten, Székesfehérvárott és Cegléden. Ezzel lehetővé vált a vezetés számára az együttműködéshez szükséges híradás biztosítása a belügyi, a rendőri és a határőr szervekkel, valamint a vasúti szállítások érdekében a MÁV-val, illetve a vasúti szállítás során a vasútállomásokról a szállítmányokkal.

Az utolsó elektromechanikus központ a ceglédi hírközpontba lett beépítve 1988-ban. Budapesten az utolsó manuális alközpont a Hadihajós dandártól lett leszerelve 1982-ben. A hadseregből 1991-ben, Bajáról szereltük le az utolsó manuális központ. 1988-tól csak elektronikus központok lettek telepítve, illetve a megszüntetésre kerülő katonai szervezetektől áttelepítve az elektromechanikusok kiváltására.

Az 1985-ös rendszertechnikai terv szerint a hálózat lényegében 1992-ig épült. Az analóg távhívó hálózatba a csúcsponton 9 darab végközponttal egybeépített tranzit központ, 8 darab távoli ARF-102/A, 3 darab EPF-512, 35 darab ARK-511 és ARK-522, 26 darab EPK-128/Z és EPF-128 távhívó központ működött 28 000 mellékállomással, valamint 65 000 alközponton lévő mellékállomással. 311 katonai szervezetet szolgált ki teljes távhívással 63 helyőrségben, kezelői hívással további 72 katonai szervezettel.

Az analóg távhívó hálózaton a 80-as évek végétől 16 különböző kapcsolt modemes adatátviteli rendszer működött több, mint 200 végponttal. (Pl: AMAR-92, MNPCGJMŰ-anyagbiztosítás, LÉHO-üzenetküldő rendszere, stb.)

Az utolsó új analóg végközpont az MH KGYP „0” ponton telepített EPF-128 központja volt. Ez után az analóg EP sorozatú központok már csak megszűnő alakulatok hírközpontjaiból lettek lebontva és áttelepítve az elektromechanikus, többnyire CA-42/B és CA-1001 központok kiváltására. Az elektromechanikus központok folyamatosan kivonásra kerültek. 2001. közepére távhívó végközpontok között már nem volt elektromechanikus kapcsolóelem.

A 80-as évek végén eljárt az idő az analóg kapcsolástechnika felett. A Magyar Posta 1990-ben történt felosztásával, az ebből létrehozott Magyar Távközlési Vállalat privatizációjával a hírközlés technikai színvonala óriási mértékű fejlődésnek irányult. Ez nagyon érintette az MH állandó jellegű hálózatát, de különös képpen a mobil hálózatot a csatlakozási lehetőségek lényeges csökkenése miatt. Az LB üzemmódú áramkörök a polgári hálózatból teljesen eltűntek.

Az első digitális központ az ALCATEL BCN-5200 típusú digitális központja volt a hadseregben, amely 1992-ben lett telepítve az MHP-II hírközpontjában. A központ nem lett a távhívó hálózatba kötve, csupán a helyi hívásokra szolgált, valamint a digitális kapcsolástechnikai szakmai részleteinek tanulmányozását tette lehetővé.

A digitális központoknak az MH távhívó hálózatába való bekapcsolását alapos tervező, előkészítő munka előzte meg. Az analóg hálózat számozási rendszerét át kellett állítani hat számjegyű rendszerre, kidolgozásra került az analóg-digitális hálózat összekapcsolásának műszaki feltételrendszere, majd az összes (72 darab) távhívó analóg központ műszaki átalakítása. Az összekapcsolással a hálózat forgalmi egysége megmaradt, az analóg

átvitel a hálózat bármely két végpontja között feltételek nélkül lehetséges. Módosításra került az „MH Távhívó hálózat rendszertechnikai terve” a digitális kapcsolóelemekkel való korrekt rendszertechnikai együttműködés érdekében. A forgalomirányítási terv is természetesen módosításra került.

Az első négy darab, valóban korszerű, keskeny sávú ISDN szolgáltatásokkal rendelkező kapcsolástechnikai eszköz, hosszú előkészítő munka után 1998. december 12-én lett üzembe helyezve Veszprémben és Szentkirályszabadján. Ezt követte 1999. elején további 17 darab, a BJKMF híradó tanszékén egy oktató kapcsolóelem telepítése. A digitalizálás kapcsolóelemek megjelenése az állandó jellegű hálózatban lényegesen javította a vezetés technikai feltételeit.

Új szolgáltatások tömege vált használhatóvá. Különösen jelentős a kiemelt parancsnokok részére bevezetett „elsőbbségi jog”, ami a manuális központok leszerelése után nem volt lehetséges, de most újból alkalmazhatóvá vált. Az „elsőbbségi jog” azt jelenti, hogy ha a hívott a rendszer átviteli útjainak, vagy a hívott foglaltsága miatt más állomás számára elérhetetlen volt, akkor kényszerbontással el tudja érni a hívottat. A sürgős parancs időben elérkezhet az alárendelthez. A „második hívás kijelzése”, a „hívás átirányítása” a DECT telepítése, mind a vezetés lehetőségeit javította. Természetesen az új rendszer használatát az alkalmazóknak meg kellett tanulni, mert csak azok a szolgáltatások támogathatók a vezetéssel, melyek használatát megtanulják és azt alkalmazzák.

A működő digitális kapcsolóhálózat lehetővé tette, hogy az MH távközlési hálózatát a NATO-hoz ISDN digitális hálózatához való közvetlen csatlakozás, a NATO katonai távközlési rendszerével (IVSN rendszer) kiegészítő beruházás, vagy fejlesztés nélkül az adatátviteli csatornákkal egyaránt össze lehetett kapcsolni. A NATO vezetési rendszerének megfelelően az MH hálózatához csatlakoztattuk az MK Külügyminisztérium ISDN MD-110 típusú kapcsolóelemét is (A különböző gyártmány/típus miatt azonban nem sikerült az ISDN szolgáltatások teljes körű biztosítása a KÜM-el!).

Az összekapcsolások után az összes keskeny sávú ISDN szolgáltatás igénybe vétele lehetővé vált az MH digitális hálózatrésze és a NATO hálózata között. Ezek közül jelentős volt a 64/128/3x128 kbps adatátvitel. Az MH hálózatából az arra jogosultak részére létrehozott új kategóriával az összes NATO mellékállomás hívható lett, míg a NATO hálózatából az MH összes mellékállomása (felhasz-

nálói végpontja, az analóg végpontok természetesen csak analóg kapcsolatra – távbeszélő, telefax, stb. alkalmas) hívhatóvá vált.

Az MH digitális hálózata 1999-ben (a forgalmi költségek csökkentés érdekében) 2 Mbps sebességű, ISDN PRA csatornán összekapcsolásra került a PGSM mobil hálózat központjával. A programozás adta lehetőségeket kihasználva, a budapesti digitális mellékekről a PGSM hálózata felé irányuló (0620xxxxxxx számkombináció) hívások mind erre a nyálábra kerültek átirányításra és az összeköttetés, mint „hálózaton belüli” hívás épül fel a hívottal. PGSM készülékekről közvetlenül hívható volt az MH központ kezelője, vagy programozás után 99 erre kijelölhető mellékállomás. Sajnos több ok miatt ennek az előnyös szolgáltatás használatára nem került sor.

A digitális hálózatra 2000. végéig 32 darab router lett telepítve, amelyek mintegy 800 számítógép terminálból álló rendszert szolgáltattak ki. Ezek között a legfontosabbak a HM KPSZH, az MH RATSZ, az MH Meteorológiai Központ adathálózatai, a NATO PIMS nyilvános, valamint titkosított adatátviteli rendszerei a haderőnemi vezérkarokig bezárólag. Az új adatátviteli igényt ebben a hálózatban már nem több hónap, vagy évig tartó előkészítés után, hanem szinte az igény megjelenésével egyidőben lehet teljesíteni. Az adatátviteli lehetőségeket természeténél fogva az analóg hálózat rész felé műszakilag nem lehet biztosítani.

HICOM 300E

Többek között ezeket, a szinte soha nem ismert előnyöket nyújtja a digitális technológia.

Solti István nyá. mk. alez.

Vörös Béla nyá. mérnök ezredes (1936-2019)

Vörös Béla nyá. mk. ezredes 2019. augusztus 25-én elhunyt. Tanítványai, munkatársai őszinte tisztelettel és megbecsüléssel gondolnak rá, aki mindig arra törekedett, hogy hallgatóit a tanulmányi feladatok teljesítésén túl is felkészítse az életre, a híradótiszti hivatásra.

Idézzük fel katonai pályafutásának főbb állomásait:

Középiskolai tanulmányinak befejezése után felvették az Egyesített Tiszti Iskola híradó szakára. 1959-ben avatták hadnaggyá. Első tiszti beosztását az akkor még Vácott diszlokáló 43. önálló híradóezrednél kapta, rádió szakaszparancsnoki beosztásba. Az ezreddel együtt települt át Székesfehérvárra, ahol a HDS hírközpont ügyeletesi feladatokat látta el.

1965-ben áthelyezték az Egyesített Tiszti Iskola Híradó Tanszékére és ezzel egyidejűleg beiskolázták a BME villamosmérnöki kar híradástechnika szakára. Óraadó tanár volt az ETI-n és esti tagozaton végezte az egyetemet.

Nyugállományba helyezéseiig a Híradó Tanszéken szolgált különböző oktatói munkakörökben, pályája legvégén már tanszékvezető helyettesi beosztásban. Szakterülete a vezetékes és rádiórelé átviteltechnikai eszközök működésének elmélete és a gyakorlati üzemeltetésük volt. Igazi éltető eleme volt a hallgatók oktatása, a velük való közös munka. Népszerűsége a hallgatók körében vitathatatlan. Ez igaz a magyarokra épp úgy, mint az akkoriban a Zalka Máté Katonai Műszaki

Főiskolán tanuló vietnámi vagy laoszi hallgatókra. Szabadidejében is szívesen vitte őket kirándulni, színházba, szabadidős programokra.

1974-ben néhány hónapos külszolgálatot vállalt, melynek során Vietnámban segítettek felállítani és a képzést megszervezni az újonnan épült Híradótiszti Iskolán.

Volt egy szenvedélye, a **Híradó Múzeum**. Nagy lendülettel vetette bele magát a gyűjtemény összeállításába, amit Susa István ezredes 1974-ben adott át, majd nyugállományba vonulása után Vörös Béla mk. alezredes folytatta tovább e munkát.

1990 szeptemberében fejezte be aktív pályáját, de Ő továbbra is híradóként akart élni. Ehhez kedvező feltételeket biztosított a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület. Amaczi Viktorral közösen intézte a Puskás Híradó megjelenítését és aktívan vett részt az egyesület kulturális életében. Munkája elismeréseként léptették elő ezredessé.

Sajnos 2006-ban egy súlyos betegség ledöntötte a lábáról és csak felesége áldozatos gondoskodásának köszönhető, hogy ezt követően még 13 évig élhetett.

Vörös Béla mk. ezredes élete teljes volt, a leírtak alapján is egy sikeres katonai életpálya rajzolódik ki. Állíthatta a sors bármilyen feladat elé, tevékenységét mindig áthatotta a humánus, az emberek szeretete, a gyengébbeken való segítség belső kényszere.

Emléked megőrizzük, nyugodj békében!

Dr. Koczka Ferenc nyá. ezredes

Cseppentő Ferenc

nyá. ezredes
1928-2019

Ismét veszteség érte a híradó szolgálatot. Tevékeny életének 91. évében elhunyt Cseppentő Ferenc nyugállományú ezredes – egyesületünk tagja – aki a híradó szolgálat több fontos beosztásában eredményesen szolgált hazáját. Ahhoz az évjáráthoz tartozott, akiket a híradó szolgálat első önálló tisztképző intézményében, a Híradó Tiszti Iskolán 1950-ben – többszáz társával – híradó tisztté avattak. 3 év csapat-szolgálatot követően 1953-1956 között elvégezte a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia híradó tagozatát, ahol diplomát szerzett. Évekig a 36. híradó zászlóalj parancsnokaként, majd hadosztály szinten is szolgált. 1971-től a Híradó Kiképző Központ kiképzési osztályvezetőjeként illetve törzsfőnökeként végzett eredményes munkát.

Emléked velünk marad!

Az egyesület elnöksége

Karsai Miklós

nyá. határőr mérnök alezredes,
határőrségi tanácsos

(1950-2019)

1950 december 6-án született Gyöngyösön.

Felnőtt életét a haza védelme és a közösség iránti elkötelezettség jellemezte.

1974-ben végzett a Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola híradó szakán. A végzést követően Verpeléten, Gyöngyösön, Karcagon szolgált, majd Egerben felderítő zászlóalj híradó főnöke volt. A Zrínyi Miklós Katonai Akadémiát, híradó szakon kezdte, majd egészségügyi okok miatt egy év kihagyást követően összefegyveremi levelező szakon fejezte be.

1991. június 15-től a Határőrség Országos Parancsnokságára került és a létrehozandó akció századok, később határ vadász századok, megalakítása, kiképzésük megtervezése, irányítása, alkalmazásuk megszervezése volt a feladata, melyet eredményesen hajtott végre. Részt vett mind két alkalommal a Dél-Szláv helyzet kezelésében is. Pályafutása során kétszer léptették elő soron kívül. Többször részesült HM és BM dicséretben és jutalomban.

2004. december 1-től került nyugállományba. Nyugdíjazását követően 2005-től 2011 nyaráig, önkéntes munkában, egy területi társadalmi szervezet irodáját vezette.

A Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesületnek 2011. októberétől tagja. 2014-ben és 2018-ban a közgyűlés az Egyesület titkárává választotta. Munkájával új alapokra helyez

te az Egyesület nyilvántartásait, erősen törekedett az informatika adta lehetőségek fokozott használatára. A nagyobb rendezvények avatott és sikeres logisztikai szervezője és lebonyolítója. Kiemelkedő munkát végzett a szervezet új alap és belső szabályzóinak kidolgozásában is. A pályázati lehetőségek aktív figyelője és számos, sikeres pályázat előkészítője, megvalósítója és elszámolója.

Munkája elismeréseként a közgyűlés az egyesület 2017-ben „Örökös tagjának” fogadta. Belépését követően még további két alkalommal részesült egyesületi elismerésben. Elismerést kapott a Honvédségi Klubok Országos Szövetségétől és a Bajtársi Egyesületek Országos Szövetségétől is. Szerény, magát háttérbe vonó alkata ellenére, egyik oszlopa a közösségnek, amely tagjai szereték és nagyrabecsülték.

A közösségért mindenkor tenni akaró személyisége, nagyban hozzájárult az egyesület eredményes és elismert munkájához!

Isten Veled **Miklós**,
NYUGODJ BÉKÉBEN!

Felker Lajos nyá. ezredes

Stümmer Zoltán Csaba főtörzsőrmester (1964-2019)

Megdöbbenéssel fogadta a hírt az Egyesület tagsága, hogy Stümmer Zoltán Csaba tartalékos főtörzsőrmester váratlanul otthonában szívelégtelen-ség következtében elhunyt.

1964. május 12-én született Budapesten, gyermekkorát a XVI. kerületben (Rákosszentmihályon) töltötte, szülői szeretetben nevelkedett. Általános és szakképző iskoláit szintén a fővárosban végezte. Iskolai évei alatt rendszeresen sportolt, a kézilabda szerelmese lett. Ebben a sportágban a Magyar Kézilabda Szövetség igazolt játékosa lett. Édesanyja hivatásos katonai pályáját vonzónak találta és 1983-ban jelentkezett a szentendrei Tiszthelyettesi iskolára, ahová felvették, jó eredménnyel végezte el 1985-ben. Az iskola befejezése után az MH 11. Duna Légvédelmi Rakétadandár állományába helyezték, üzemanyag raktárosi beosztásba. Ebben a beosztásban volt 1992-ben is, amikor átszervezték a dandárt és tartalékállományba helyezték.

Katonai pályafutása alatt több dicséretben, tárgyjutalomban és két alkalommal kitüntetésben részesült.

Leszerelését és az édesapja elvesztését lelki-
leg soha nem tudta feldolgozni, bár ezt a családja előtt is titkolta, senkit sem akart ezzel terhelni. Betegségéről senkinek sem beszélt, még az egyház-
tartásban élő édesanyját sem akarta ezzel szomorítani. Szerette a virágokat és az akváriumai halait gondozni, ebben találta meg az örömét és ez hozott számára megnyugvást. Kikapcsolódás számára az egyesületi összejövetel és a szervezett kirándulások voltak, ahol fel tudott szabadulni és jól érezte magát. Szerény, csendes ember volt, szerette a társaságot, ahol mindig udvarias volt, ezért kedvelték az egyesületi tagok és általános közmegebecsülésnek örvendett. Szerény, udvarias egyénisége mindnyájunknak hiányzik. A Rákospalotai temetőben kísértük utolsó útjára, 2019. szeptember 12-én. Nyugodjon Békében!

Emlékét kegyelettel megőrizzük!

Soós Tamás nyá.alezredes

Tisztelt Bajtársnők és Bajtársak!

Már tervezzük a későbbiekben megjelenő Puskás Híradó tartalmát.

Tisztelettel kérünk Benneteket, hogy aki szeretne a Híradóba írni, bátran tegye meg!

Alapvetően, aki a híradó (informatika is!) szolgálat múltjáról, jelenéről, egyéni élményeiről, tapasztalatairól, nagy egyéniségeiről, humoros történéseiről és más általa fontosnak ítélt dolgokról kíván írni, **bátran tegye meg!**

A **Puskás Híradó** tartalmas megjelenéséhez **szükségünk van a Ti írásaitokra is**, még ha az csak egy szösszenet is. Természetesen a lapba terjedelmi okok miatt elsősorban 1-2 gépelt oldalnyi anyag fér be, de aki ennél többet kíván, tartalmasan írni, azok írásait a honlapunkon tudjuk megjelentetni. Külön köszönjük, ha az íráshoz képet is mellékeltek illesztettek.

Elfogadunk olvasható kézírással vagy hagyományos gépirással készült anyagokat is! (Természetesen jobban örülnénk a számítógépen készült anyagoknak, de ez ne jelentsen akadályt!)

Kérjük, hogy tartsátok be az Alapszabályunkban megfogalmazott politikamentességet és tiszteljétek mások személyiségi jogait!

FELHÍVÁS

A Felhívás nem egy alkalomra szól! Szeretnénk, ha folyamatosan támogatnátok írásaitokkal törekvéseinket! Azonos szerzőtől, szerzői kollektívától több írásművet is szívesen fogadunk! A szerzőnek nem kell feltétlenül az egyesület tagjának lennie!

Segítségüket, tisztelettel előre is köszönjük!

Az Egyesület Elnöksége A Puskás Híradó Szerkesztői
Fontos információk:

A tavaszi és őszi lapszámokba szánt írások beérkezési határideje: **Február 20. és augusztus 22.** (az ezt követően készült írásokat folyamatosan fogadjuk!) A számítógépen készült anyagokat a **puskashirbaje@gmail.com** e-mail címre kérjük küldeni (a határidők a fentiek!) A kézzel vagy hagyományos írógéppel írott anyagokat az alábbi címre küldjétek, a gyorsabb feldolgozás érdekében (a határidők a fentiek!):

**Felker Lajos, 2142 Nagytarcsa,
Petőfi lakótelep 12/F. II. 9.**

Ha **eredeti képet** küldtök írásotok mellé, digitalizálás után, **visszaküldjük!** Ennek érdekében a borítékon vagy az írás mellett tüntessétek fel levélcímeket is! Tisztelettel és nagyrabecsüléssel:

Felker Lajos, ügyvezető elnök

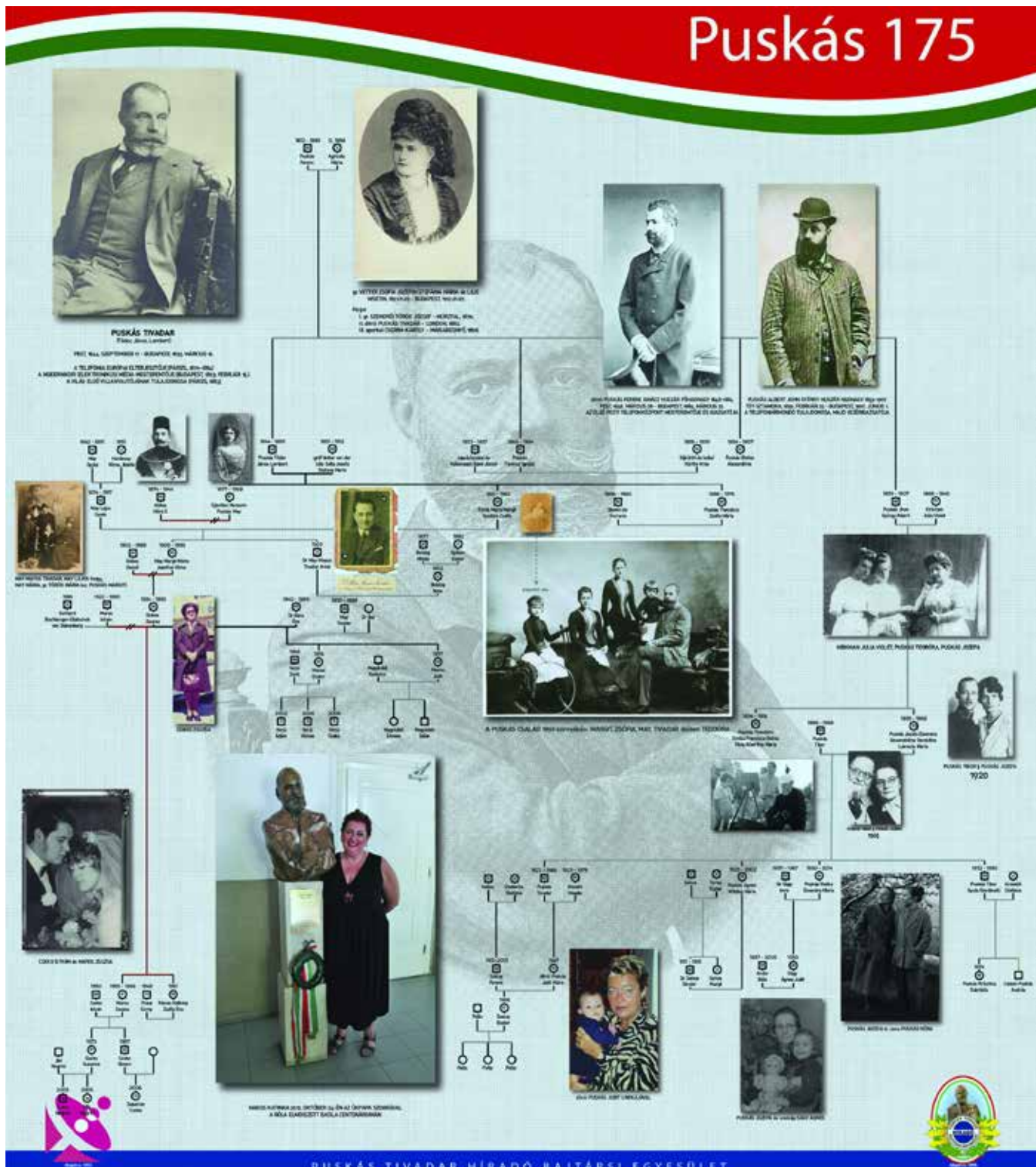

Képek az Egyesület életéből

Puskás Tivadar családfája, a kiállításon lévő tabló másolata

Képek az Egyesület életéből

Impresszum

Puskás Híradó – a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület kiadványa – készült 120 példányban.
Felelős kiadó: Prof. Dr. Rajnai Zoltán – Szerkesztőség: Solti István, Dr. Horváth László Ferenc, Soós Tamás,
Kiadja: Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület – Cím: 1143 Budapest, Stefánia út 34. – Postacím: 1438 Budapest, Pf. 371

A Puskás Híradó valamennyi megjelent lapszáma megtekinthető és letölthető az Egyesület honlapjáról.

Támogatóink:

